ทำไมตรุษจีน จึงจุดประทัดและเชิดสิงโต

นำเสนอเมื่อ : 25 ม.ค. 2552

ในอดีตมีคนหัวใสนำดินระเบิดไปบรรจุในบ้องไม้ไผ่เล็กๆ แล้วจุด เสียงไม้ไผ่ระเบิดก็ดังสนั่นหู เด็กเล็กได้ยินก็ร้องจ้า บรรดาสุนัขและสัตว์เลี้ยงทั้งหลายต่างพากันกลัวเสียงประทัดวิ่งหนีกันได
ทำให้มีคนคิดว่าเสียงดังโป้งป้างของประทัด น่าจะไล่เจ้าตัวเหนียนได้ ซึ่งเหนียนคำนี้เป็นเสียงจีนกลาง
จีนแต้จิ๋วออกเสียงว่า นี้ แปลว่า ปี คนจีนโบราณเชื่อว่าช่วงสิ้นปีที่อากาศหนาวเย็นจัดคนไม่สบายกันมาก
เพราะเจ้าตัวเหนียนออกมาอาละวาด
การจุดประทัดเสียงดังน่าจะไล่เจ้าตัวเหนียนและโรคภัยไข้เจ็บให้ตกใจกลัวหนีไปได้

แล้วต่อมาธรรมเนียมนี้ก็ปรับไปว่า จุดประทัดให้เสียงดังๆ นี้จะเรียกโชคดีให้มาหา บ้างก็ว่า
เพื่อให้สะดุดหูเทพเจ้า ท่านจะได้มาช่วยคุ้มครอง

ส่วนการเชิดสิงโตวันตรุษจีน ที่บางท้องที่จัดเป็นพิธีแห่มังกรใหญ่โต ธรรมเนียมนี้มีความเป็นมาอย่างไร
จำได้ว่าเคยเขียนเรื่องการเชิดสิงโตไว้ในตอนความรู้จากคำ...สิงห์
ปัจจุบันอยู่ในหนังสือขุมทรัพย์ความรู้ซ่อนอยู่ในคำจีน

โดยคนจีนเรียกการแสดงเชิดสิงโตว่า ไซ่จื้อบู่ แปลง่ายๆ ว่า ระบำลูกสิงโต
จัดอยู่ในหมวดการแสดงสวมหน้ากากสัตว์ จากบันทึกของราชวงศ์เหนือ...ใต้ (พ.ศ. ๘๕๐ – ๑๑๓๒)
เมื่อชาวบ้านในมณฑลกวางตุ้ง มีการแสดงเชิดสิงโตเพื่อไล่ผีที่เชื่อว่า มาลงกินผู้ชายและสัตว์เลี้ยง
ก่อเกิดเป็นความเชื่อว่า เชิดสิงโตช่วยไล่ภูตผีปีศาจได้ ก็เลยเข้าคู่กันเหมาะมากกับการจุดประทัดวันตรุษจีน

การแห่มังกร ก็เริ่มจากในสมัยราชวงศ์จิ๋นหรือฉิน (พ.ศ. ๒๕๔ – ๓๓๙) จัดเป็นการแสดงเล็กๆ
แล้วมาจัดเป็นโชว์ใหญ่ที่สวยตระการตาในสมัยราชวงศ์ฮั่น (พ.ศ. ๓๓๗ – ๗๖๓)
โดยเริ่มต้นจะมาจากตำนานปลาหลี่ฮื้อกระโดดข้ามประตูสวรรค์ก็จะกลายเป็นปลามังกรมีฤทธิ์เดช โดยปลามังกรนี้
คือสัตว์ยิ่งใหญ่มีพลังอำนาจ ใครได้พบได้ชมก็จะได้รับพลังช่วยเสริมให้เจ้าตัวโชคดีทำมาหากินได้ผลบริบูรณ์

แต่เนื่องจากทั้งการเชิดสิงโตและแห่มังกรนี้ ผู้แสดงต้องมีความสามารถพิเศษในเชิงกายกรรมต่อตัว
การสมดุลตัว ที่สุดของการเชิดสิงโตคือการได้ซองอั่งเปา สุดยอดของการแห่มังกรคือ
การต่อตัวขึ้นไปเพื่อหยิบซองอั่งเปาบนไม้สูงที่เมื่อทำได้ ความหมายของการได้ซองอั่งเปานี้คือ
การจะได้โชคดีกันถ้วนหน้าตลอดปีทีเดียว